

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ Legal Measures Regarding Farmstay Business

พันธุ์พิพิช* นวนุช*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา มาตรการทางกฎหมายของมาตรฐานการท่องเที่ยวพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับ พัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานการท่องเที่ยวพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากข้อกฎหมาย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า ธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน ที่ดัดแปลงฟาร์มมาเป็นที่พักแรมผสมผสานด้วยบริการการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวในฐานะผู้นำริโ哥ต้องการ ลินค์และบริการที่สะอาด สวยงาม ปลอดภัยทั้งร่างกาย จิตใจและทรัพย์สิน แต่บริการดังกล่าวเนี้ยมีเพียงพิจารณา ถึงเจตนาการณ์ของผู้ประกอบการแล้ว ผู้ห่วงหงส์ที่จะหากำไรโดยไม่ให้ความสำคัญถึงมาตรฐานการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว จนละเลยถึงสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการและไม่คำนึงถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึง มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลการดำเนินธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใช้ บังคับโดยตรง อย่างไรก็ตามมาตรา 4 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม ประกอบกฎหมายกระหงกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้ “สถานที่พักอื่นใด” ที่มีขนาดห้องพัก ไม่เกิน 4 ห้อง และมีผู้พักไม่เกิน 20 คนอันมีลักษณะการให้บริการเพื่อหารายได้เสริม ไม่ถือว่าเป็นโรงแรม ซึ่งมีผลทำให้ธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ ไม่มีสถานะเป็นโรงแรมจึงไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติ โรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งมีมาตรการกำกับดูแลเรื่องความปลอดภัย สุขอนามัยและถึงแวดล้อมสำหรับที่พักแรม ประเภทดังกล่าว

งานวิจัยฉบับนี้จึงได้รวบรวมมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับดูแลด้านความปลอดภัย สุขอนามัยและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 กฎหมายเกี่ยวกับ

* อาจารย์ ดร. ภณบดี ภณนิคิตาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

การจัดการขยายมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาร่างกฎหมาย พระราชบัญญัติสภาร่างกฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ตลอดจนมาตรฐานโיםสเดย์ไทย และเสนอแนะ มาตรการทางกฎหมาย ระดับกฎกระทรวงเพื่อกำกับดูแลแยกต่างหากเป็นฉบับใหม่ โดยมุ่งเน้นการบริหาร จัดการถึงดำเนินธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ และด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : ธุรกิจพักแรม ฟาร์มสเตย์

Abstract

This research on legal measures regarding farmstay business aims to study on legal measures of farmstay tourism standard in order to find appropriate guidelines on development and homestay tourism standard. This research was classified as a qualitative research and it was conducted by studying on relative laws, ministerial regulations, requirements, articles, and researches.

The results revealed that farmstay business was another method to increase income of the communities modifying their farms as accommodations integrated with tourism services. Tourists, as consumers, demanded convenient, comfort, and safe services and products for their life and assets. However, when considering on intention of entrepreneurs, those services focused on profitability without focusing on service standard provided to tourists until they ignored tourists' demands and environmental quality. When considering on legal measures applied for supervising farmstay business operation with no direct governing law, Section 4(3) of Hotel Act and Ministerial Regulations on Types and Criteria of Hotel Business Operation B.E. 2551 defined that "other accommodations" with the number of rooms less than 4 rooms and the number of occupants less than 20 persons as well as nature of service providing for obtaining income shall not be deemed as hotels. Consequently, farmstay business had no status as hotel business therefore it was not under enforcement of Hotel Act B.E. 2547 with measures to govern safety, hygiene, and environment for hotels.

Therefore, this research collected related legal measures in order to govern safety, hygiene, and environmental quality with the following related laws: Hotel Act B.E. 2547, Public Health Act B.E. 2535, Promotion and Conservation of National Environmental Quality Act B.E. 2555, laws on local solid waste and sewage management consisted of Act on Plan and Procedures of Decentralization to Local Administrative Organizations B.E. 2542, Provincial Administrative Organization Act B.E. 2540,

Municipality Act B.E. 2496, Sub-District Council and Sub-District Administrative Organization Act B.E. 2537, Consumer Protection Act B.E. 2522, and Thai Homestay Standard. In addition, this research also presented legal measures in ministerial regulations for separate supervision as a new edition. This edition focused on management and operation of farmstay business as well as promotion and conservation of environmental quality.

Keyword : Accommodation business, Farmstay

บทนำ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ในปัจจุบัน มีนวัตกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยให้ความสำคัญกับ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนาตนเองในท้องถิ่นในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จนนำไปสู่ ชุมชนพึ่งตนเอง จัดการโดยตนเอง สามารถบรรเทา ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง ปัจจุบัน (2561) นักท่องเที่ยวเริ่มไฟห้าประสาการณ์ ต่างจากการสัมผัติธรรมการดำเนินชีวิต และ วิถีชีวิตที่มีความเป็นเอกลักษณ์จากแหล่งท่องเที่ยว มีมากขึ้น ประกอบกับระบบการเกษตรมีพัฒนาการ ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร¹ ซึ่งเป็นการเปิด โอกาสให้นักท่องเที่ยวและเกษตรกร ได้พบปะกัน โดยตรง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้อย่าง ใกล้ชิด จึงอาจถือได้ว่าเป็นการนำอาชีวิชีวิตการ ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยนำอาหารรับประทาน และชรรนชาติที่มีอยู่มาผสมผสานด้านเทคโนโลยี

ทางวิทยาศาสตร์ และวิธีการจัดการที่เกิดจากการมี ส่วนร่วมของชุมชน การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนา องค์ความรู้ของเกษตรกร ก่อให้เกิดการถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีการเกษตรแก่ นักท่องเที่ยว ตลอดจนประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐาน ของความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ เป็นการ ท่องเที่ยวที่เรียนรู้ร่วมกันระหว่างเจ้าของฟาร์มสเตย์ คนในชุมชนและนักท่องเที่ยว มีการเรียนรู้วัฒนธรรม ท้องถิ่นและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวท้องถิ่นเป็นสถานที่ ท่องเที่ยว ได้สัมผัติกิจกรรมประจำวันของเจ้าของ ฟาร์มสเตย์โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกซึ่ง จะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรของชุมชน ในกระบวนการ วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นทุนในการ ดำเนินการ ในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวที่เริ่มไฟห้า ประสาการณ์ต่างจากการสัมผัติธรรมการดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตทั้งวิถีวัฒนธรรมที่มีความเป็น เอกลักษณ์จากแหล่งท่องเที่ยวกันมากขึ้น² เป็นหนทาง หนึ่งในการสร้างรายได้ของตนเอง ในขณะเดียวกัน

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาตินับที่ 11 (กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) 16.

² กัตรพงษ์ อินทร์กำนิดและคณะ, วิธีปฏิบัติที่ดีและความเข้มแข็งกับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ (กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษา, 2556) 30.

ภาครัฐเองก็มีการออกกฎหมายกระจาดอำนาจสูงสุดเพื่อให้ท้องถิ่นให้ความสำคัญในการเพิ่มรายได้โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งคุ้มครองความสนใจ ธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ จึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจากการให้บริการพัฒนาและบริการด้านการท่องเที่ยวด้วยการจัดห้องพักห้องคินในบริเวณฟาร์ม มีบริการอาหาร ตลอดจนจำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน มีกิจกรรมที่ได้สัมผัสรธรรมชาติวิถีชีวิตพื้นถิ่นของชุมชน

ปัจจุบัน (2561) ธุรกิจท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เจ้าของธุรกิจในฐานะผู้ประกอบการคาดหวังที่จะได้รายได้จากการนำท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะไม่คำนึงถึงมาตรฐานการให้บริการตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์แล้ว พนวจมีการอาศัยช่องว่างของกฎหมายดำเนินการไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ โรงเรียน พ.ศ. 2547 กฎหมายกระทรวงและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้

การวิจัยนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์ปัญหามาตรการทางกฎหมาย เพื่อมาตรฐานการจัดการธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ และเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและมาตรการทางกฎหมายของมาตรฐานธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์

2. การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์

วิธีดำเนินงานวิจัย

เป็นการวิจัยจากเอกสารข้อกฎหมาย กฎหมาย ต่อตัวและมาตรฐานธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ โดยมุ่งศึกษาถึงพระราชบัญญัติโรงเรียน พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ตลอดจนกฎหมายกระทรวงและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขกฎหมายให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ โดยมุ่งศึกษาถึงพระราชบัญญัติโรงเรียน พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ตลอดจนกฎหมายกระทรวงและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขกฎหมายให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

ธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์นั้น นักท่องเที่ยวประสงค์ที่จะใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนพื้นถิ่นต้องการความสนุกสนาน ตื่นเต้น ความประทับใจ อาหารอร่อย สะอาด ถูกสุขลักษณะอนามัย ปลอดภัยในขณะที่พักอาศัยอยู่ โดยปราศจากมลพิษ การแพร่กระจายของเชื้อโรคและอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) พระราชบัญญัติโรงเรียน พ.ศ. 2547

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้ให้คำนิยามของคำว่า “โรงเรียน หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ เพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นได โดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ไม่รวมถึง (3) บัญญัติว่า สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” แต่เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายอีกฉบับ ก็อ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงเรียน พ.ศ. 2551 มาตรา 4 (3) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกัน ไม่เกิน 4 ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมด ไม่เกิน 20 คน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลอื่นได โดยมีค่าตอบแทนอันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม ย่อมไม่ถือว่าเป็นโรงเรียนตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียน พ.ศ. 2547 บทบัญญัติดังกล่าวนี้ จึงถือว่าเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 4 (3) ว่า “สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนด ขึ้นกฎกระทรวง” ที่ไม่ให้ถือว่าเป็น “โรงเรียน” ทำให้ธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์ ไม่อยู่ในบังคับของคำนิยามของคำว่า “โรงเรียน” จึงไม่ถือว่าเป็นบังคับของพระราชบัญญัติโรงเรียน พ.ศ. 2547 ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อกำกับดูแลสถานที่พักแรมที่เป็นโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นร่องรอยการประกอบธุรกิจโรงเรียน การขออนุญาต การบริหารจัดการ การควบคุมดูแลมาตราฐานใด ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

นอกจากนี้ในหมวด 2 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เรื่องการประกอบธุรกิจโรงเรียนมาตรา 13 กำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุม

มาตรฐานของโรงเรียน การส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงเรียน การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรง สุขลักษณะหรือความปลอดภัยตามบทบัญญัตินี้ เป็นเรื่องการกำหนดและควบคุมมาตรฐานโรงเรียน ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสุขลักษณะและอนามัย ในเรื่องธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์ ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงเรียน พ.ศ. 2547 ในเรื่องดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้บัญญัติเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนไว้ว่า “ให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงเรียนจัดให้มีผู้จัดการหนึ่งคน เป็นผู้หนึ่งคนที่จัดการโรงเรียน” และมาตรา 33 ได้บัญญัติถึงเรื่องคุณสมบัติผู้จัดการที่สำคัญประการหนึ่งตามความใน (2) คือ “เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือมีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงเรียนตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง” นอกจากนี้มาตรา 31 ได้บัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดการไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการเว้นแต่จะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 33”

นอกจากนี้มาตรา 34 บัญญัติว่า “ให้ผู้ประกอบการและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

(7) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุขและค่าสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(9) ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ”

จะเห็นได้ว่า “ผู้จัดการโรงพยาบาล” ถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นประกอบธุรกิจด้วยบริหารจัดการในเรื่องความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น ความหมายของคำว่า “ผู้จัดการ” ได้กำหนดไว้เฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ย่อมทำให้ผู้จัดการที่ดำเนินการบริหารจัดการธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ ไม่มีกฎหมายกำกับดูแล เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวด้านสุขลักษณะและสิ่งแวดล้อม

(2) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยไว้ในมาตรา 18 “การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นอัน佳หน้าที่ของส่วนราชการท้องถิ่นนั้น” นอกจากนี้มาตรา 20 ยังบัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการจัดเก็บ ขยะ และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดท้องถิ่น (1) ห้ามการถ่ายเท ทิ้ง หรือทำให้มีเข็นในที่หรือทางสาธารณสุข สิ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยนอกจากในที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้ไว้ (2) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณสุขหรือสถานที่เอกสาร (3) กำหนดดังนี้ การ

เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใดได้ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มาตรา 78 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ ในเรื่องการเก็บรวบรวม การขนส่งและการจัดการด้วยประการใด ๆ เพื่อบำบัดและขัดขยะมูลฝอยและของเสียอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยตรง แสดงให้เห็นว่ามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของพระราชบัญญัตินี้ฉบับนี้ ไม่ได้บัญญัติให้สอดคล้องที่เป็นทิศทางเดียวกัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เกิดผลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

(3) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

ธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์นี้ เป็นธุรกิจแบบผสมผสานบริการให้พักแรมที่เจ้าของฟาร์มจัดเตรียมดัดแปลงสำหรับเป็นที่พักของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสถกิจวิชิตความเป็นอยู่กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนหรือเจ้าของฟาร์ม³ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสรรยาการศิริใช้วิศวกรรมชุมชน ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ดังนั้นการบริการที่ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องบริการแก่นักท่องเที่ยว ส่วนหนึ่งไป

³ สุริชช เจิมประชานรากรและธรัพย์ ศิลปพิพัฒน์, อุดสาหกรรมการท่องเที่ยว (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2549) 91.

⁴ ธนาคม์ ธรรมมารรรถ, การศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ที่น้ำตก สมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะพัฒนาศิลป์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560) 91.

เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ ในลักษณะใกล้เคียงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม⁴ ที่นำมาประกอบอาหารให้นักท่องเที่ยวได้รับประทานตลอดจนผลผลิตที่เก็บเองและซื้อกลับบ้าน กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีผลสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมดังนี้

เมื่อพิจารณาถึงมาตรฐาน 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ให้คำนิยามคำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่าสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบด้านนุյย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น นอกจากนี้ยังให้คำนิยามคำว่า “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่าคุณภาพของธรรมชาติอันได้แก่ สัตว์ พืชและทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติตลอดจนคำนิยามของคำว่า “มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า มาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียงและสภาวะอื่น ๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้บริการของธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ในส่วนของกิจกรรมด้านเกษตรกรรม ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับการดำรงชีวิตปกติของนักท่องเที่ยว จึงต้องได้รับความปลดภัย ซึ่งต้องอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ดังนั้นผู้ประกอบการควรต้องดำเนินการบนพื้นฐานของความปลดภัยของชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับระบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อป้องกันสารเคมีตกค้างหรือ

ปนเปื้อนอยู่ในผลผลิตปนเปื้อนในแหล่งน้ำพื้นกระจายในอากาศ ซึ่งจะเกิดความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและตัวเกษตรกรเอง และเป็นการทำลายให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมซึ่งจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์จึงต้องให้ความสำคัญ โดยการนำวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มาใช้ในการเริ่มธุรกิจ เมื่อจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ข้อบังคับของกฎหมายเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยกำกับดูแล ซึ่งตามพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญที่ส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนติดต่อสัมภาระช่วยเหลือกัน ได้ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยได้มีการกำหนดบทบาทของท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ในขณะเดียวกันก็มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ให้เป็นหน้าที่ของประชาชนมาตรฐาน 50 (8) ให้มีความร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ของรัฐในมาตรฐาน 57 (2) ว่า สิ่งต้องบริหารจัดการให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลย์และยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกฎหมาย ดังนั้นการดำเนินธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์จะต้องอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

(3) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลท้องถิ่น

การประกอบธุรกิจฟาร์มสเตย์ ซึ่งมีทั้งการให้บริการที่พักแรม การทำกิจกรรมเสริมที่ใกล้ชิด ธรรมชาติ การดำเนินการดังกล่าวเนี่ยก่อให้เกิดผลกระทบด้านของเสียที่เป็นขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ดังนั้น จึงต้องมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ดี ซึ่งมีกฎหมายหลายฉบับเข้ามาเกี่ยวข้องที่กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 18 กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทaya องค์กรบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและนำเสียส่วนขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นของตน

2. พระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในการจัดการขยะมูลฝอยหากมีกฎหมายรองกำหนดไว้ ซึ่งตามมาตรา 45 (8) ได้กำหนดว่าต้องเป็นเรื่องที่ราชการส่วนท้องถิ่น อื่นควรจะต้องทำร่วมกัน นอกจากนี้ในมาตรา 46 ได้กำหนดว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอาจทำกิจกรรมใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัด ได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายระหว่าง

3. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 มาตรา 50 ได้ให้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลดำเนินเรื่องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไว้ใน (3) คือการรักษาความสะอาดถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งจะต้องคุ้มและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 23 (3) กำหนดว่า ให้สภาพัฒนาจัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(4) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาติไทย มาตรา 46 “สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง” ประกอบกับมาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ หรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการซักซ่อนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบแม้มิได้เสียค่าตอบแทนก็ตาม นอกจากนี้ในมาตรา 4 ได้บัญญัติเรื่องสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองไว้ประการหนึ่งคือ (3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

เมื่อพิจารณาถึงคำว่า “ผู้บริโภค” ตามพระราชบัญญัตินี้ จึงหมายถึงนักท่องเที่ยว ที่เข้าใช้บริการในธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์ ด้วย ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงมีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ซึ่งหากเป็นการประกอบธุรกิจ โรงแรมแล้ว จะต้องอยู่ในบังคับพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งตามมาตรา 13 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานธุรกิจ โรงแรมไว้ว่า ให้มีการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมให้รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความมั่นคง แข็งแรง สุขลักษณะ และความปลอดภัยของที่พักแรม แต่ธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์ ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติ โรงแรม พ.ศ. 2547 แต่อย่างไรก็เดินทางท่องเที่ยว ในฐานะผู้บริโภคยังคงได้รับความคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้บริการ ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดมาตรฐานการด้านความปลอดภัย สุขอนามัยให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์พบว่า เป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็น เรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่พื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นถิ่น ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสรรณชาติ ให้บริการที่พัก อาหารการกิน ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นการดำเนินธุรกิจ ที่เรียน ๆ ง่าย ๆ ที่อยู่ในฟาร์ม มีกิจกรรมทางการเกษตรตามวิถีชีวิตชุมชน มีการประกอบอาหารจากพืชผักในฟาร์ม ซึ่งจะต้อง

ดูแลทั้งด้านความปลอดภัย ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ที่อยู่หลับนอน การให้บริการท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าการให้บริการต่าง ๆ เหล่านี้จะไปเกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายหลายฉบับ ดังนี้

(1) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พิจารณา ร่วมกับกฎหมายท่องเที่ยว มาตรา 4 ที่กำหนด มาตรการประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2551 ในปัจจุหาเรื่องธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งในเบื้องต้นจะ เก้าอี้กษัตริย์ของการดำเนินการธุรกิจ โรงแรมตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรมใน เรื่องคำนิยามคำว่า “โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ เพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือ บุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน แต่เมื่อพิจารณา ถึงกฎหมายท่องเที่ยว มาตรา 4 ที่กำหนด มาตรการ ประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2551 มาตรา 4

(3) บัญญัติว่า “สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักใน อาคารเดียว กันหรือหลายอาคารรวมกัน ไม่เกินสี่ห้อง และมีจำนวนผู้พักรวมกัน ห้องหนึ่ง ไม่เกินสี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นโดยมีค่าตอบแทน อันมี ลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจกิจการเพื่อหารายได้เสริม ไม่ถือว่าเป็น โรงแรมตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547” บทบัญญัติ ดังกล่าว นี้ถือว่าเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา 4 (3) ที่ว่า “สถานที่พักอื่น ได้ตามที่กำหนดในกฎหมาย” ที่ไม่ให้ถือว่าเป็น “โรงแรม” ทำให้ธุรกิจพักรแรมแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งเป็นธุรกิจที่เจ้าของฟาร์มจัดสร้าง

ดัดแปลงเป็นที่พัก และเก็บค่าเช่าตามปกติแก่นักท่องเที่ยว เป็นการสร้างรายได้เสริมช่องทางหนึ่งของชุมชน ส่งผลให้ธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ไม่อยู่ในคำนิยามคำว่า “โรงแรม” ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 จึงไม่อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำกับดูแล การขออนุญาต การควบคุมมาตรฐานใด ๆ ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในฐานะผู้บุริโภคซึ่งได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บุริโภค พ.ศ. 2522

(2) มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาถึงธุรกิจพักแรมแบบฟาร์มสเตย์ซึ่งไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ในเรื่องการบริหารจัดการที่บัญญัติไว้ในมาตรา 34 “ให้ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขาลักษณะและอนามัยของโรงแรม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข และคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตลอดจนดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฉบับ คือพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เมื่อพิจารณาถึงการประกอบธุรกิจฟาร์มสเตย์จะไปเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ส่วนราชการ และกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะ โดยมีกฎหมายสำคัญดังรองที่กำหนดในเรื่องการดำเนินการ ไว้ดัง พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และเนื่องจาก การบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นเรื่องของ การบริการสาธารณสุขที่รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชน จึงได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตลอดจนน้ำเสีย นอกจากนี้ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการจัดการบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตนเอง เช่นกัน ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วยในขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ให้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย โดยให้ทำร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในส่วนของเทศบาล ตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และทางสาธารณสุข รวมทั้งการฝ่ายเลือกสิ่งปฏิกูลของตน

จะเห็นได้ว่า กฎหมายในขั้นการดำเนินการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

และสิ่งปฏิกูล มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ไว้ให้ชัดเจน ส่งผลให้เกิดการดำเนินการที่ต่างกัน ต่างทำเพื่อให้พื้นที่ตนไม่มีปัญหาในเรื่องของมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของแหล่งน้ำ ผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดินและอากาศ เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาปัญหาในภาพรวมแล้วจะเห็นความซ้ำซ้อน ของกฎหมายที่ใช้ในการบริหารจัดการของมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลที่ได้กำหนดให้อำนนากันที่ในการจัดการไว้ และให้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนกลางให้เกิดความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ทำให้การดำเนินการขาดประสิทธิภาพ

2. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 4 ในส่วนของคำนิยาม คำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบด้านนุชย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น และคำนิยามของ คำว่า “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า คุณภาพธรรมชาติด้อนได้แก่ สัตว์พืชและทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ ตลอดจนคำนิยาม คำว่า “มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำอากาศ เสียง และสภาพแวดล้อม ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงการให้บริการนักท่องเที่ยวบางส่วนจะเป็นกิจกรรมทางด้านการเกษตรซึ่งใกล้ชิดธรรมชาติและการดำรงชีวิต

ของนักท่องเที่ยว ในส่วนนี้ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตและร่างกายของนักท่องเที่ยว ที่จะเกิดขึ้นจากการเคลื่ ย ย า จำกัดศัตรุพืชสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากจะส่งผลกระทบถึงนักท่องเที่ยวแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นปัญหารื่องดินเสื่อมคุณภาพ ปัญหาการฟุ้งกระจายในอากาศ ปัญหาการปนเปื้อนแหล่งน้ำ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ประกอบการดำเนินงานและการควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการลพิษทางน้ำเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกิดการขาดออกภาพในการจัดการปัญหาด้านการทำงาน ไม่มีการประสานงานอย่างเป็นระบบ⁵ โดยจะต้องมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี กล่าวคือ ดำเนินการให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดจึงมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญที่ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนร่วมมือกันพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม หากมีดำเนินการผิดไปจากที่กฎหมายกำหนดจะต้องได้รับโทษ

ข้อเสนอแนะ

เมื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานพบว่า การประกอบธุรกิจพัฒนาระบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งในเบื้องต้นจะเข้าลักษณะของการดำเนินธุรกิจ โรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แต่เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายท่องเที่ยวและหลัก

⁵ นรินทร์รักษ์ เกตุสุรินทร์และคณะ, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำจากชุมชน” (2561) 9:1 วารสารวิชาการคณานิติศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวลาดพร้าว เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ 61, 69.

เกณฑ์การประกอบธุรกิจโกรงแรม พ.ศ. 2551 ทำให้ ธุรกิจแบบฟาร์มสเตย์ไม่เข้าลักษณะของการดำเนิน ธุรกิจแบบโกรงแรมดังนั้นการบริหารจัดการในเรื่อง จะไม่อุ้ยในบังคับของพระราชบัญญัติโกรงแรม พ.ศ. 2547 ส่งผลให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวไม่มีลิขิทิภัพ เท่าที่ควร ซึ่งนักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคซึ่งได้ รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2522 ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะมาตรการทางกฎหมาย ในระดับกฎหมายเพื่อกำกับดูแลแยกต่างหาก เป็นฉบับใหม่ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการดำเนิน ธุรกิจพัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ และการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การบริหารจัดการทั่วไป

การกำหนดให้มีผู้จัดการที่มีคุณสมบัติทาง ด้านประสบการณ์การทำงาน หรือมีหนังสือรับรอง การผ่านงานในระดับที่ไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติโกรงแรม พ.ศ. 2547 นอกจากนี้ควร กำหนดอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาความสะอาด ด้านสุขและอนามัยของที่พักแรมให้สอดคล้องใน ระดับที่ใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วย สาธารณสุข ตลอดจนในเรื่องการดูแลรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงหน่วยงานเดียว มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ชัดเจน และไม่เกิดความซ้ำซ้อน โดยให้เป็น มาตรฐานเดียวกัน ในขณะเดียวกันกำหนดให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วย เพื่อ เป็นการลดภาระงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรที่นำมาจำหน่าย มีฟาร์มและนำมาระบกโกรงอาหารให้นักท่องเที่ยว ในเรื่องสารพิษตกค้างให้สอดคล้องเกณฑ์มาตรฐาน สินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

3. ด้านมาตรฐานการทางกฎหมาย

การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อกำกับ ดูแลมาตรฐานการดำเนินธุรกิจฟาร์มสเตย์ให้ชัดเจน มีการบัญญัติเป็นกฎหมายในระดับกฎหมายโดยน้ำหนาต่อการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกิจการ ดำเนินการดังกล่าว เช่น หลักการที่เกี่ยวข้องที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติโกรงแรม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติ สาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 กฎหมาย ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในท้องถิ่น และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 โดยใช้ชื่อว่า “กฎหมายประกอบการจัดการสิ่งแวดล้อม พัฒนาแบบฟาร์มสเตย์ พ.ศ.”

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติดบบที่ 11 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555).

ภัทรพงศ์ อินทร์กานิดและคณะ, *วิธีปฏิบัติที่ดีและความเชื่อมโยงกับชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์* (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการสภาพรัฐการศึกษา, 2556).

สุริยะ เกี่ยมประชานรากรและบรรณิการ ศิลปพัฒน์, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2549).

ธนาณัท ธรรมนวารรณ, การศึกษาความเป็นไปได้ของการฟาร์มสเตย์บ้านแพ้ว สมุทรสาคร (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560).

นรินทร์ภักดี เกตุสุรินทร์และคณะ, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมูลพิยทางนำ้จากชุมชน” (2561) 9:1 วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

